

LECTIO XXIX: Ο ΟΚΤΑΒΙΑΝΟΣ, Ο ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΡΑΚΙ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Άσκηση Ι.

Epistulae plenae **querelarum** sunt. (μάθημα Ι)

Aeneas filius **Anchisae** est. (μάθημα ΙΙ)

Romani in supliciis **deorum** magnifici errant. (μάθημα ΙV)

Iudices **legum** interpretes sunt. (μάθημα VI)

Magnus numerus **hostium** capitur. (μάθημα XVI)

Rei militaris periti errant. (μάθημα XVII)

Bovum mugitus Herculem convertit. (μάθημα XVIII)

Catilina fuit nobilissimi **generis** vir. (μάθημα XIX)

Parvi enim **preti** est, qui tam **nihili** est. (μάθημα XXVIII)

Λύση

querelarum → γενική ως συμπλήρωμα στο επίθετο plenae (γενική αντικειμενική).

Anchisae → γενική κτητική στο filius.

deorum → γενική αντικειμενική στο supliciis.

legum → γενική αντικειμενική στο interpretes.

hostium → γενική διαιρετική στο numerus.

rei militaris → γενική ως συμπλήρωμα στο επίθετο periti (γενική αντικειμενική).

bovum → γενική υποκειμενική στο mugitus.

generis → γενική της ιδιότητας στο vir.

preti - nihili → γενικές της αφηρημένης αξίας στο est.

Άσκηση II.

Να αντικατασταθεί η γενική της ιδιότητας μαζί με το επίθετο που τη συνοδεύει από επίθετο στον υπερθετικό βαθμό.

πχ. homo magnae sapientiae = homo sapientissimus (το αντίστοιχο επίθετο δίνεται μέσα σε παρένθεση)

homo magnae nobilitatis (nobilis) =

homo magnae pravitatis (pravus) =

homo magnae stultitiae (stultus) =

homo magnae peritiae (peritus) =

homo magnae cupiditatis (cupidus) =

Λύση

homo magnae nobilitatis = **homo nobilissimus**

homo magnae pravitatis = **homo pravissimus**

homo magnae stultitiae = **homo stultissimus**

homo magnae peritiae = **homo peritissimus**

homo magnae cupiditatis = **homo cupidissimus**

Άσκηση III.

Να γίνει χρονική αντικατάσταση του τύπου emit.

Λύση

Ενεστ. Παρτ. Μέλλ. Παρκ. Υπρσ. Σ.Μέλλ.	emit emebat emet emit emerat emerit
---	---

Άσκηση IV.

Να μεταφραστούν στα λατινικά οι προτάσεις:

Ο παπουτσής ενδιαφέρεται πολύ να πουλήσει (vendo, vendidi, venditum, vendēre 3) το κοράκι.

Ο Καίσαρας αγόρασε το πουλί σε υψηλή τιμή (magnum pretium)

Λύση

Sutoris multum interest corvum vendere.

Caesar avem magni preti emit.

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Άσκηση I.

Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι γενικές του κειμένου 29.

Λύση

Caesaris: γενική του ενδιαφερομένου προσώπου στο interest.

sestertium: γενική διαιρετική (ή γενική του περιεχομένου) στο milibus.

pecuniae: γενική ως συμπλήρωμα στο επίθετο cupidus (γενική αντικειμενική).

domi: γενική ως επιρρηματικός προσδιορισμός στάσης σε τόπο στο audio.

salutationum: γενική διαιρετική στο satis.

verborum: γενική ως αντικείμενο στην απρόσωπη έκφραση venit in mentem.

tanti: γενική της αφηρημένης αξίας στο emit.

quanti: γενική της αφηρημένης αξίας στο emerat.

Άσκηση II.

Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

rediret: το γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα

interfuit: το απαρέμφατο μέλλοντα (να ληφθεί υπ' όψιν το υποκείμενο)

doceret: το α' πληθυντικό υποτακτικής υπερσυντελικού Ε.Φ.

impendebat: το β' ενικό προστακτικής μέλλοντα Ε.Φ.

respondebat: το β' πληθυντικό υποτακτικής μέλλοντα (να ληφθεί υπ' όψιν το υποκείμενο)

solebat: το απαρέμφατο μέλλοντα (να ληφθεί υπ' όψιν το υποκείμενο)

didicit: το γ' ενικό οριστικής μέλλοντα

attulit: το β' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα

venit: το β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα Ε.Φ.

risit: το α' πληθυντικό υποτακτικής παρακειμένου Ε.Φ.

Λύση

rediret → **redeunt**

interfuit → **interfuturum esse/ interfore**

doceret → **docuissemus**

impendebat → **impendito**

respondebat → **responsuri sitis**

solebat → **solitum esse**

didicit → **discet**

attulit → **affertis**

venit → **venite**

risit → **riserimus**

Άσκηση III.

Να γράφουν οι τύποι που ζητούνται:

homo quidam: η γενική ενικού

haec: η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

multum: ο υπερθετικός βαθμός

viginti milibus: η ονομαστική πληθυντικού

sutorem: η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

parem salutationem: η αφαιρετική ενικού

avis: η γενική πληθυντικού

talium: η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

mentem: η δοτική πληθυντικού

nullam: η γενική ενικού

Λύση

homo quidam → **hominis cuiusdam**

haec → **hoc**

multum → **plurimum**

viginti milibus → **viginti milia**

sutorem → **sutores**

parem salutationem → **pari salutatione**

avis → **avium**

talium → **talis**

mentem → **mentibus**

nullam → **nullius**

Άσκηση IV.

multum, diu, satis: Να γραφούν τα παραθετικά των επιρρημάτων.

Λύση

multum: plus, plurimum

diu: diutius, diutissime

satis: satius, -

Άσκηση V.

Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις του κειμένου:

Romam, haec, emere, sutorem, diu, cupidus, eum, salutatione, corvo, domini.

Λύση

Romam: απρόθετη αιτιατική κίνησης σε τόπο στο rediret.

haec: σύστοιχο αντικείμενο του απαρεμφάτου dicere.

emere: υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα interfuit, τελικό απαρέμφατο.

sutorem: άμεσο αντικείμενο στο incitavit.

diu: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο impendebat.

cupidus: επιρρηματικό κατηγορούμενο στο attulit, αναφέρεται στο sutor.

eum: άμεσο αντικείμενο στο attulit.

salutatione: υποκείμενο της μετοχής audita.

corvo: δοτική προσωπική στην απρόσωπη έκφραση venit in mentem.

domini: γενική υποκειμενική στο verborum.

Άσκηση VI.

Να σημειώσετε Χ στο σωστό ή το λάθος επιβεβαιώνοντας ή απορρίπτοντας το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων:

	Σ	Λ
a. Ο τύπος sestertium είναι αιτιατ. ενικού αρσενικού γένους	☐	☐
b. Η αιτιατική ενικού ουδετ. γένους του quidam είναι quoddam	☐	☐
c. Το pecuniae είναι δοτική ενικού	☐	☐
d. Το salutationem στην ονομαστική του ίδιου αριθμού είναι salus	☐	☐
e. Η ίδια πτώση στο θηλυκό γένος του tanti είναι tantae	☐	☐
f. Η γενική της μετοχής του rediret είναι redeuntis	☐	☐
g. Ο ίδιος τύπος του ēmit στην υποτακτική είναι ēmerit	☐	☐
h. Η γενική πληθυντικού του γερουνδιακού του respondebat στο αρσενικό γένος είναι respondorum	☐	☐
i. Το ίδιο πρόσωπο του perdidit στην υποτακτική του παρατατικού είναι perdarem	☐	☐

Λύση

a-Λ, b-Σ, c-Λ, d-Λ, e-Σ, f-Σ, g-Σ, h-Λ, i-Λ

Άσκηση VII.

Να διαγράψετε στις παρακάτω προτάσεις το σκέλος που περιέχει λάθος.

- α) Το sestertium είναι αιτιατική του ποσού ή γενική διαιρετική/του περιεχομένου.
β) Το sutorem είναι άμεσο αντικείμενο ή έμμεσο αντικείμενο στο incitavit.
γ) Το pecuniae είναι γενική αντικειμενική (ως συμπλήρωμα) ή δοτική αντικειμενική στο cupidus.
δ) το salutationum είναι γενική διαιρετική στο satis ή αντικείμενο στο audio.
ε) Το verborum είναι αντικείμενο στο venit in mentem ή γενική κτητική στο domini.

Λύση

~~α) αιτιατική του ποσού, β) έμμεσο αντικείμενο, γ) δοτική αντικειμενική, δ) αντικείμενο στο audio, ε) γενική κτητική στο domini~~

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟΥΣ

Άσκηση Ι.

Να γίνει συντακτική αναγνώριση (εισαγωγή, εκφορά, αιτιολόγηση εκφοράς, συντακτικός ρόλος) των παρακάτω δευτερευουσών προτάσεων του κειμένου:

1. **ut corvum ... salutationem.**
2. **quotiescumque ... respondebat.**
3. **quanti ... emerat.**

Λύση

1. **ut corvum doceret parem salutationem:** δευτερεύουσα ονοματική βουλητική πρόταση, που λειτουργεί ως έμμεσο αντικείμενο στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το *incitavit*. Εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο *ut*, γιατί είναι καταφατική, και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό. Συγκεκριμένα, με υποτακτική παρατατικού (*doceret*), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*incitavit*) [παρουσιάζεται ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός κύριας και δευτερεύουσας) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της] και αναφέρεται στο παρελθόν.
2. **quotiescumque avis non respondebat:** δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το *solebat*. Εισάγεται με τον χρονικό-επαναληπτικό σύνδεσμο *quotiescumque*, ο οποίος ισοδυναμεί με τον επαναληπτικό *cum*. Εκφέρεται με οριστική, γιατί η πράξη ενδιαφέρει από καθαρά χρονική άποψη, και συγκεκριμένα, με οριστική παρατατικού (*respondebat*). Εκφράζει την αόριστη επανάληψη στο παρελθόν και σε σχέση με την κύρια πρόταση δηλώνει το σύγχρονο.
3. **quanti nullam adhuc emerat:** δευτερεύουσα επιρρηματική απλή παραβολική/συγκριτική πρόταση, του ποσού, που λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης (α' όρος σύγκρισης είναι η προηγούμενη κύρια). Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *quanti* (που αποτελεί παραβολικό ζεύγος με το *tanti* που προηγείται στην κύρια) και εκφέρεται με οριστική (*emerat*), γιατί η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται αντικειμενική πραγματικότητα. Συγκεκριμένα, με οριστική υπερσυντελίκου, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν και δηλώνει το προτερόχρονο σε σχέση με την κύρια πρόταση.

Άσκηση II.

audita salutatione: Να αναγνωριστεί η μετοχή και να μετατραπεί στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Λύση

audita salutatione: επιρρηματική χρονική μετοχή, ιδιάζουσα αφαιρετική απόλυτη, δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

Ανάλυση: cum Caesar salutationem audivisset/ postquam, (ubi, ut) Caesar salutationem audivit (**audiverat**).

Άσκηση III.

- Cum Octavianus post victoriam Actiacam Romam rediret, homo quidam ei occurrit corvum tenens;
- quotiescumque avis non respondebat, sutor dicere solebat

Να τρέψετε τις δευτερεύουσες προτάσεις των δυο περιόδων στις αντίστοιχες μετοχές.

Λύση

- Homo quidam **Octaviano**, post victoriam Actiacam Romam **redeunti**, occurrit corvum tenens; (η μετοχή θα γίνει συνημμένη στο αντικείμενο του ρήματος με αντικατάσταση της επαναληπτικής αντωνυμίας από το ουσιαστικό στο οποίο αναφερόταν.)
- **Avi/e non respondente**, sutor dicere solebat.

Άσκηση IV.

- Id exemplum sutorem quendam incitavit.
- «Oleum et operam perdidit».
- Sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit.

Να μεταφέρετε τις παραπάνω προτάσεις στην παθητική σύνταξη

Λύση

- Sutor quidam eo exemplo incitatus est.
- Oleum et opera a me perditum est (γ' ενικό θηλυκού γένους για να συμφωνήσει με το πλησιέστερο στο ρήμα υποκείμενο ή perditum sunt).
- Is Caesari a sutore, cupido pecuniae, allatus est.

Άσκηση V.

Romam: 1) να αποδώσετε την ίδια επιρρηματική έννοια με τις λέξεις: Italia, Athenae, Africa, Carthago.

2) να ξαναγράψετε την λέξη ούτως ώστε να αποδίδει α) τη στάση σε τόπο και β) την απομάκρυνση από τόπο.

Λύση

1) in (ad) Italiam, Athenas, in (ad) Africam, Carthaginem

2) Romae, Romā

Άσκηση VI.

Cum Octavianus post victoriam Actiacam Romam rediret, homo quidam ei occurrit corvum tenens.

Να ξαναγράψετε την περίοδο τρέποντας την δευτερεύουσα πρόταση σε κύρια και την κύρια σε χρονική, εισαγόμενη με τον **cum τον αντίστροφο**.

Λύση

Vix Octavianus post victoriam Actiacam Romam **redierat**, **cum (repente)** homo quidam ei **occurrit** corvum tenens.

Άσκηση VII.

Tandem corvus salutationem didicit et sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit:

Να ξαναγράψετε την περίοδο τρέποντας την πρώτη πρόταση σε χρονική (που να εκφράζει το προτερόχρονο) εισαγόμενη α) με τον χρονικό σύνδεσμο **ut** και β) με τον ιστορικό διηγηματικό **cum**

Λύση

α) Tandem, **ut** corvus salutationem didicit/-erat, sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit.

β) Tandem, **cum** corvus salutationem didicisset, sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit.

Άσκηση VIII.

Να υπογραμμίσετε την πρόταση που είναι συντακτικά ορθή:

- i. Pater puellae virtutem docet.
- ii. Pater puellam virtutem docet.
- iii. Pater puellam virtuti docet.
- v. Pater puellae virtuti docet.

Λύση

ii. Pater puellam virtutem docet

Άσκηση IX.

Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των λέξεων που βρίσκονται σε παρένθεση και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

- 1. (multi-ae-a) (liber-bri) a (puella-ae) empti sunt.
- 2. Populus Romanus Catilinam (mors-mortis) multavit.
- 3. Caesar, etsi magnum numerum (avis-is) habebat, tandem (corvus-i) (tres-tria) (milia-ium) (sestertius-i) ēmit.

Λύση

- 1. **multi libri** (ονομαστική πληθυντικού ως υποκείμενο), **puellā** (αφαιρετική ως ποιητικό αίτιο).
- 2. **morte** (αφαιρετική της ποινής)
- 3. **avium** (γενική του περιεχομένου/δαιρετική), **corvum** (αντικείμεν. σε αιτιατική), **tribus milibus** (αφαιρετική της συγκεκριμένης αξίας), **sestertium** (γενική του περιεχομένου/δαιρετική)

Άσκηση Χ.

occurrit, didicit: να αντικατασταθούν χρονικά οι τύποι, όπου βρίσκονται

Λύση

Ενεστ.	occurrit	discit
Παρτ.	occurrebat	discebat
Μέλλ.	occurret	discet
Παρκ.	occurrit	didicit
Υπρσ.	occurrerat	didicerat
Σ. Μέλλ.	occurrerit	didicerit

Ημερομηνία τροποποίησης: 23/11/2018